

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 23
marec 2013
cena 0,60 EUR

3

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V čísle

Anton Malacký
**Budeš či nebudeš
zákon o III. odboji?** 2

Eva Zelenayová
**Kde je naša
národná identita?** 3

Eva Zelenayová
Zhaslo slnko 5

Kristína Tarnóczyová
-Daniela Škadrová
**Desaťročný vodca
Tarnóczy** 6

Peter Mulík
Subjektom dejín je národ 8

Adriana Vidová
Akoby sa to nikdy nestalo 9

Náš rozhovor
Ján Petro 10-11
Július Homola

**Náš zápas
o kresťanské hodnoty** 12

Kalendár výročí 13

Aktivity predsedníctva 13

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov

Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Zelenayová

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. Eva Zelenayová, K. Krivoš,

E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156

Fax: 02/5296 4610

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných

abonentov: **45 USD**,

vrátane poštovného

Číslo účtu v Ľudovej banke:

4000128109/3100

Registračné č.:

508/91

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjad-
rujú názory občanov a čitateľov. Nemusia
byť totožné so stanoviskom redakcie.

Politickí väzni si pri pamätníku v NR SR pripomínajú neľahkú cestu ku
slobode.

Foto Vlastimil Morávek

Budeš či nebudeš zákon o III. odboji?

Má vôbec niekto záujem o zákon o III. odboji? Je vôbec niekto v parlamente, čo chce tento zákon s vážnosťou mu prináležajúcou, prerokovať a schváliť? Alebo sme len figúrkou, vábničkou na získanie hlasov vo voľbách a pre politické strany zásterou a morálnym štítom?

Okolo návrhu tohto zákona sa vykryštalizoval zaujímavý fenomén. Ak dostal zákon podporu koalície vládných strán, tak stratil nadšenie v opozičných stranách. Iste, bolo by to vcelku v poriadku, veď žiaľ, v našom parlamente

máme stranu, od ktorej by sme gesto pochopenia, ospravedlnenia ani nečakali. Ale zoskupenie koalíčných a opozičných strán už nadobudlo také množstvo nepochopiteľných kombinácií, že toto zázračné matematické pravidlo prelievania podpory pre zákon v parlamente platí tak pre minulé a predminulé, ako aj pre súčasný parlament a vládu. A obávam sa toho najhoršieho, že pravidlo bude asi platiť aj v budúcom parlamente, ak Konfederácia politických väzňov Slovenska (dnes Politickí väzni Zväzu protikomunistického odboja,

Na titulnej strane: Národná rada SR schválila 27. marca 1996 zákon č. 125/1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Vyhlásila, že „KSČ a jej odnož KSS sú zodpovedné za spôsob vlády v našej krajine v rokoch 1948 – 1989, a to najmä za cieľavedomé ničenie tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, za úmyselné porušovanie ľudských práv a slobôd, za justičné zločiny vykonané v politických procesoch, za teror vykonávaný proti nositeľom iných názorov, než aké zodpovedali učeniu marxizmu-leninizmu, za devastáciu hospodárstva, za zničenie tradičných princípov vlastníckeho práva, za zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely“. **Zákon nariadil uložiť do vstupnej haly parlamentu pamätnú tabuľu s nápisom: Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a o znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patri im za to vďaka.**

Foto Vlastimil Morávek

pozn. redakcie) neurobí jasné a výrazné opatrenia na prijatie tohto zákona.

Čas neúprosne plynie a mnohí sa tejto morálnej satisfakcie nemusíme dožiť. Protikomunistický odboj v minulosti sme nerobili pre peniaze a ani teraz nežiadame zákon o III. odboji pre peniaze! Mimochodom, tie si s istotou rozdelili politické strany, majetky zostali komunistom pod inou firemnou hlavičkou.

KDH bolo proti

Ako aktívny spolupracovník na záklone o III. odboji sa ho opakovane pokúšal presadiť poslanec Peter Brňák (HZDS). A ako dopadol? Ak sa obzrieme len do nedávnej minulosti, všetci si dobre pamätáme, ako sa na sneme KPVS v Bratislave v roku 1994 rozprúdila diskusia a ako sa niektorí usilovali vysvetliť dôvod, prečo samotné KDH, pre nás nepochopiteľne, nepodporilo tento zákon v parlamente. Nám, politickým väzňom sú parlamentné a kuloárové

intrigy politikov cudzie a preto argumentácia o „nevhodnej politickej situácii, o potrebe zvážiť tento krok, o politických dohodách“ dokonca s komunistami v SDL sú priam pluvancom do tváre umučených a popravených politických väzňov. Zákon z nášho pohľadu možno podporiť alebo nepodporiť, žiadna iná alternatíva pre nás nejestvuje. Strana alebo hnutie má záujem podporiť odsúdenie totality alebo nemá. Sú samozrejme strany, od ktorých tento krok neočakávame. Čím chcem ale povedať, že KDH k nim nepatrí. Veď mnoho členov KPVS sú členmi alebo sympatizantmi tohto politického subjektu alebo naopak. Postoj hnutia dostáva ľudí do schizofrenického postavenia, dvojtváre, a právom sa pýtajú: „Čo sa to vlastne deje?“

Utrpenie verzus politika

Svoju politickú orientáciu, zmysľanie, môže mať každý, teda aj člen KPVS. Takú, aká vyhovuje jeho svedomiu. Ale

popierať svoje utrpenie, poníženie a poputu politického väzňa pre politické presvedčenie, by z úcty k umučeným bratom a sestrám nemal nikto z nás. Nepopreli sme vlastnú hrdosť pri výsluchoch, v samotkách, na barákoch, v korekci a ani na popraviske! Ak sme nepotrebovali zdôrazňovať našu politickú orientáciu v ťažkom boji za demokraciu, proti komunistickej totalite, nemali by sme ju nechať zneužívať ani pri presadzovaní záujmov politických väzňov. Konfederácia politických väzňov Slovenska je preto nadstranícka organizácia zložená z členov a sympatizantov rozličných politických strán a hnutí, pretože „titul“ mukla a politického väzňa si každý „zaslúžil“ svojou činnosťou v odboji proti totalite. Ten mu nepridelila žiadna politická strana ani hnutie. Preto si myslím, že je morálnou povinnosťou členov KPVS presadzovať len a len záujmy politických väzňov v týchto stranách a hnutiach.

(Pokračovanie na 7. strane)

Kde je naša národná identita?

Vo Svedectve uverejňujeme seriál Júliusa Homolu o zápase za kresťanské hodnoty. Minulý režim ich nielenže nemal v úcte, ale na samom začiatku svojej éry sa pokúsil o ich totálnu likvidáciu. Kňazov a rehoľníkov zatváral ba posielal aj na popraviske a veriaci, ktorí kládli odpor tomuto násiliu boli taktiež prenasledovaní. Komunistickí pohlavári sa priam beštiálne vysporiadali s kňazmi, ktorí sa politicky angažovali v prvej Slovenskej republike.

Cirkev sa aj v dôsledku traumy z predchádzajúceho obdobia nevelmi zapájala do emancipačných procesov Slovenska po roku 1989. Svetlou výnimkou boli niektorí cirkevní hodnostári, ktorí sa však okamžite dostali do nemilosti liberálnych médií. Niektoré, tváriace sa pokrokovito, akoby naklonoval sám Stalin. Aby ani náhodou neuvažoval nový šéf Ústavu pamäti národa seriózne sa zaoberať obdobím prvej Slovenskej republiky, vykreslili ju autori v jednom internetovom

týždenníku ako besnenie režimu, v ktorom sú politickí väzni mučení v llave, vykonávané hromadné vraždy, židovské transporty do Osvienčimu, masové vyvražďovanie Židov, Rómov, prenasledovanie a vraždenie politických odporcov. A v závere článku autori

SLOVO SVEDECTVA

diktujú, čo Slovensko nepotrebuje: „vzývanie mýtickej veľkomoravskej histórie a už vôbec nie ospravedľovanie strašlivo skutočnej nedávnej minulosti klérofašistického režimu“. Lepšie by to nenapísal ani Beneš...A je zaujímavé, že český historik Jaroslav Šebka vidí liek na problémy dnešnej Európy v tom, že nájde novú, možno národnú identitu.

V súvislosti so vzdaním sa pápeža úradu nástupcu sv. Petra sa v médiách prezentovali rozličné osobnosti i osobky. Ešte nedávno sme sa u kardinála Korca dozvedeli, že František Mikloško ho navštívil, aby mu oznámil, že chce vycúvať z kauzy Bezák. A prostredníctvom televíznej obrazovky ten istý

Mikloško sa vehementne zasadzoval za Bezáka, aké by to vraj bolo úžasné, keby sa prípad Bezáka vyriešil ešte za pontifikátu Benedikta XVI. A Anton Srholec dokonca ráta s tým, že Bezák umiestnia v tíme nového pápeža. A akosi podozrivo vzápätí dostal Bezák priestor na duchovné okienko v nekresťanskej televízii, kde hovoril o priateľstve, blízkosti, skromnosti, obetavosti... zrejme zabudol, že verejnosť si ešte pamätá ako vykázal svojho predchodcu nielen z arcibiskupského objektu, ale aj z mesta, len čo bol vymenovaný do funkcie.

Kresťania aj dnes musia bojovať za kresťanské hodnoty. Vieť nepretržitý zápas so zlom. Aj Benedikt XVI. povedal, že „kresťania sú vo svete najprenasledovanejšou skupinou práve preto, že nie sú v zhode so svetom, s jeho egoistickým a materialistickým chápaním života...“ To nie je tragédia, to je šťastie.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Spomínali na Pavla Kalinaja

Žiaci SOU v Bijacovciach si pripomenuli život a utrpenie Pavla Kalinaja. ● Odovzdávanie pamäti pod pamätnou tabuľou Pavla Kalinaja.

Foto Mária Dvorčáková

Viete kto bol Pavol Kalinaj? – Opýtala som sa chlapcov, ktorí nás v Bijacovciach už čakali. Klopili zrak a nikomu z nich nebolo do reči. Pavol Kalinaj sa narodil práve v tejto obci 14. júla 1915. Otec mu zomrel v prvej svetovej vojne. Sám bol dvakrát ranený v bojoch proti nemeckej armáde. Od 15. apríla 1940 pracoval na Hlavnom veliteľstve žandárstva v Bratislave. Odtiaľ bol prepustený pre podozrenie, že schovával židovských utečencov. Bol v povstaní a od 1.2.1945 bol členom KSS. Od roku 1946 do svojho zatknutia 30.6.1949 vykonával kancelársku službu na Miestnom veliteľstve ZNB v Bratislave. Bol odsúdený na trest smrti vo vykonštruovanom procese podľa paragrafov Čepičkovho zákona na ochranu ľudovodemokratickej republiky. Mal

poskytovať tajné informácie predstaviteľom cirkvi a napomáhať im k väčšej opatrnosti.

Politickí väzni ustavične pripomínajú zverstvá bývalého režimu a nebolo to inak ani 15. februára 2013, keď členovia regionálnej pobočky PV ZPKO Spišská Nová Ves – Levoča zorganizovali pietnu spomienku na Pavla Kalinaja. Mal iba 35 rokov keď ho 17. februára 1951 o 4.55 hod. vyvliekli na popravisko na nádvorí Krajskej súdnej väznice v Bratislave a popraviť.

Naším cieľom bolo najmä stretnutie s mládežou SOU v Bijacovciach, ktorým sme chceli priblížiť zverstvá komunistického režimu páchané na nevinných ľuďoch. Na pôde učilišťa nás privítala Ing. Klára Gupová a potom sme si spolu pozreli dokumen-

tárny film „22 hláv“. Žiaci s veľkým záujmom sledovali násilie páchané totalitnou mocou, ktoré im bolo takmer neznáme. Vďaka si zaslúži riaditeľ Ing. Pavol Sedlák s kolektívom pedagogických pracovníkov, ktorí umožnili stretnutie politických väzňov s mládežou.

Žiaci pokračovali v pietnej spomienke s politickými väzňami položením venca pri pamätnej tabuli venovanej Pavlovi Kalinajovi. Záver pietnej spomienky ukončil miestny farár Vdp. Jakub Adamec svätou omšou. Dojmy zo stretnutia sme ešte dlho rozoberali na fare s pánom farárom. Jeho záujem o udalosti z obdobia neslobody, o utrpenie ľudí a úprimný vzťah k politickým väzňom nás naplnil veľkou vďačnosťou. Pán Boh zaplať.

Mária Dvorčáková

Na schôdzi v Pezinku

Na schôdzi v Pezinku.

Foto Anton Malacký

Jednou z prvých pobočiek, kde sa už uskutočnila výročná členská schôdza, je regionálna pobočka PV ZPKO v Pezinku. Na stretnutí 20. februára 2013 zhodnotili činnosť organizácie za uplynulý rok. Súčasťou programu bola aj voľba predsedníctva regionálnej pobočky, voľba delegátov na XI. snem, ako aj voľba kandidátov na členov predsedníctva PV ZPKO. Svojou účasťou a krátkym príhovorom pozdravil účastníkov rokovania zástupca primátora mesta Pezinok Ing. Ján Čech. Najmä zásluhou ústretovosti funkcionárov Pezinka môže peziňská organizácia plnohodnotne rozvíjať svoju činnosť. Vedeniu mesta preto vyjadrili na schôdzi úprimné poďakovanie.

Aj napriek vysokému veku členov pobočky a nepriazni počasia bola účasť členov veľmi dobrá. **Ida Nayová**

ThDr. Michal Mrkva po návrate z väzenia v roku 1960. Foto archív

V tomto roku uplynulo 60 rokov od posledného, tretieho zatknutia kňaza, profesora teológie v Spišskej Kapitule ThDr. Michala Mrkvu (1900-1970). Bol najstarším bratom mojej matky. V rodine boli štyria chlapci a dve dievčatá. Druhá Michalova sestra Mária sa nevydala, bola mu gazdinou na fare. Prečo to spomínam? S tetou Máriou som dvakrát navštívila Michala vo väzení, raz v Mírove a potom v Leopoldove, ale takmer nič si z toho nepamätám. Bola som dieťa, dá sa namietť, ale na iné obdobia prežité s Michalom z detských čias si pamätám veľmi dobre.

Fara na Krivej, odkiaľ ho odviekli, bola na kopci a viedli k nej kryté schody. Obklopoval ju sad s včelínom, záhrada kvetov a zeleniny. Stará mama s tetou sa o ne vzorne starali. Michal o včelín. Rád si ma doberal oblečený do ochranného odevu. Na oravskú faru do Krivej sme s mamou chodievali často a na dlhší čas, ako vravievali dospelí, na zmenu vzduchu. Nechápala som ten rešpekt aj blízkych príbuzných voči Michalovi, lebo bol to síce riadne urastený chlap, ale láskavého správania. Mal rád humor a aj jeho písomne zaznamenané spomienky ním sršia.

Zhaslo slnko

Po Michalovom zatknutí v roku 1953 sa v rodine akoby zastavil život. Zhaslo slnko. Nehovorilo sa prečo, nehovorilo sa ako sa to stalo. Teta so starou mamou sa presťahovali do svojho domu v Ľubici. Bolo to neďaleko Levoče, kde som sa narodila. Často sme boli spolu. Mama navštevovala rodinu Tomanóczych, ktorá tiež mala kňaza vo väzení. Väčšinou spomínali na Tisa, Vojtaššáka a svojich, plakali a modlili sa. Doma sa vyslovovali tajomné Michalove slová, „keby ma na rezance krájali, nepodpíšem“.

Rodina Mrkvovcov pochádzala zo Šuňavy. Jej životný štýl diktovala kresťanská náuka. Starý otec zomrel skôr, než som sa narodila, ale cez spomienky matky som si ho celkom dobre vedela predstaviť. Na svojom dome vyvesoval slovenskú zástavu, čo žandárov za prvej Česko-Slovenskej republiky provokovalo a prikazovali mu zvesiť ju. Mama často spomínala, ako sa im postavil: „Na svojom dome môžem mať zavesené, čo ja chcem. Ja som Slováč, tak tam bude slovenská zástava“. Rodina aj inak dodržiavala akýsi nepísaný slovenský úzus, že prvý syn má byť kňazom a posledný učiteľom. Aj sa stalo. Obaja mali po nastúpení komunistov k moci ťažký život. Učiteľa

Františka prekladali z miesta na miesto, kňaza Michala rovno zavreli.

Až po jeho smrti som sa dozvedela, prečo nič nehovoril o svojom pobyte vo väzení. Bol taký čestný, že ani záväzok vynútený väzňami, nikdy neporušil. A ten spočíval v tom, že prepustení väzni nesmeli hovoriť nič o svojom väznení. Iba ošetrojúci lekár vedel, že v Leopoldove počas vyšetrovania prekonal mozgovú mŕtvicu. Bolo mi veľmi ľúto, keď kňaz v jednom bratislavskom kostole nepriamo odmietol odslúžiť sv. omšu za Michala Mrkvu. Predpokladám, že to zobral politicky, lebo mal veľmi blízky vzťah s politikmi z SDKÚ a KDH. Nuž čo, pripomenulo mi to Michalove slová, keď sa hovorilo o kňazoch, porušujúcich sľub čistoty a revoltu veriacich, že oni k takému kňazovi do kostola chodiť nebudú. Hovorieval, modlite sa za dobrých kňazov, do kostola nechodíte kvôli kňazovi, vaša viera nespočíva na viere v kňaza, ale na viere v Boha.

Michal bol kňaz pevný v postojoch k Bohu a národu. Za jeho najvážnejší trestný čin považovala obžaloba vymenovanie za generálneho vikára Spišskej diecézy. Preto ho komunistický režim odsúdil na 12 rokov väzenia.

Eva Zelenayová

Michal Mrkva v chráme sv. Jakuba v Levoči sobáša svoju neter Evu rod. Hromjácovú a ženícha Rudolfa Zelenaya. Foto archív

Desaťročný vodca Tarnóczy

Študentky Gymnázia v Novákoch, Kristína Tarnóczyová a Daniela Škadrová v školskom roku 2008/2009 v rámci stredoškolskej odbornej činnosti prostredníctvom Arpáda Tarnóczyho a Martina Hagaru priblížili dobu komunistického teroru. Prinášame skrátený príbeh Arpáda Tarnóczyho, keď sa ocitol v osídľach ŠtB.

„Vychádzajúc aj z genetiky som mal mentálne predpoklady s vodcovskými vlohami a societa, v ktorej som sa pohyboval to aj rešpektovala. No po nástupe komunizmu sa všetko zmenilo. Keďže je moja rodina aristokratického pôvodu, automaticky bola považovaná za zhubnú časť spoločnosti.

...hneď po vojne vznikli ľudové súdy – výbory. Boli to inštitúcie, ochotné súdiť každého, kto niečo mal a konfiškovať to v prospech a v mene ľudu. Takýmto spôsobom prišla moja rodina o mnohé majetky. Pod heslom triedneho boja likvidovali prevažnú časť inteligencie a budovali nové a nové aparáty a inštitúcie v skrátených kurzoch. (...) Časť informovaných a uznávajúcich demokraciu bola principiálne proti tejto anarchii a konkrétne vtedy vynikol aj môj osobný prejav voči Červenej moci.

Najmladší vodca

V roku 1946 som býval s dvoma bratmi (dvanásťročný Ladislav a deväťročný Anton) matkou - vdovou Magdalénou, starou matkou Máriou a sestrou starého otca Teréziou. Stará matka z rodu Majthényi (Diviackovci z Mojthyina a Motešíc) bola označená za poslednú baštu feudalizmu a poslúžila ako terč tisícročného vykorisťovania pracujúceho ľudu. Môj počin – predvolebné letáky – mi už len dokresľoval kádrový pôvod a dopredu ma zaradil medzi tých, ktorým sa nedoporučovalo žiadne štúdium a len protekčné odborné robotnícke vzdelanie. Toto všetko som si aj napriek svojmu veku uvedomoval a konal som preto tak, že som medzi mojimi spolužiakmi a priateľmi začal organizovať odboj proti komunizmu.

Organizácia s krycím názvom Čierna dýka bola päťčlenná a ja som v nej bol najmladší. Členmi boli Martin Hagara (12-ročný), Anton Štanga (11-ročný), Vladimír Reiter (12-ročný) a môj starší brat

Ladislav (12-ročný). (...) Táto skupina mala spojenie na podobnú skupinu v Prievidzi s názvom Žltá dýka. Činnosť týchto skupín spočívala vo výrobe a distribúcii protištátnych letákov, prípadne v organizácii drobných sabotáží. No hlavnou náplňou sa stalo vymieňanie zásielkových adresných dokladov na vagónoch. Skupina bola odhalená a obvinená. Všetci členovia boli odsúdení v priemere na 6 a viac rokov, ale trest im bol znížený na polovicu zdôvodnením, že nešlo o triednych nepriateľov, keďže boli vedení 10-ročným chlapcom, mnou.

Arpád Tarnóczy pred leopoldovskou väznícou. Foto Vlastimil Morávek

Keďže moje a Ladislavove predpoklady na získanie vzdelania resp. slobodného života boli nulové, hľadali sme riešenie v úteku na Západ. Ale nasadený príslušník ŠtB a Stázy Zimmerman, ktorý mal rodinných príslušníkov v Lehote pod Vtáčnikom sa ponúkol našej tete Amálii, s ktorou chodil do školy, že on, ako obyvateľ východného Nemecka nás prevedie do západného Berlína. Samozrejme na hraniciach v noci v januári 1950 nás zatkli a uväznili a po približne mesačnom vyšetrovaní sme boli s bratom odsúdení za velezradu, spolčovanie sa s cudzími mocnosťami proti ľudovej demokracii, organizovanú protištátnu činnosť a iné, vtedy obvyklé delikty. Rozsudky na uväznenie na osem rokov na návrh prokurátora napriek môjmu veku (nemal som ešte ani 14 rokov) boli uznané a boli sme zaradení do kategórie ťažkej väzby, t.j. ťažkých otrockých prác v Litoměřiciach a na Pankráci. Tu väzňov pracovníci ŠtB rozoznávali podľa pasiek: biele patrili politickým väzňom, zelené kriminálnikom. Následne po odsúdení nás s radosťou zatvárali do ciev s vrahmi a násilníkmi.

Pravdepodobne po nejakej kontrole spisovnej agendy bol môj trest upravený a po šiestich mesiacoch som bol prepustený. (...) Bohužiaľ, moja sloboda trvala len štyri mesiace. V ten istý rok, 25. decembra 1950, pri vianočnom obede som bol zatknutý Štátnou bezpečnosťou. Bol som vyšetrovaný ŠtB Nitrianskeho kraja v Nitre, ktorá pracovala pod vedením krajského náčelníka Filana. Tam mi pripravili vyšetrovaciu väzbu s psychickým a fyzickým mučením. Vši, ploštice, šváby... patrili medzi vyšetrovacie metódy a psychické lámanie. Keď si k tomu predstavíte horiace noviny v holých rukách... bitie obuškami, alebo hocičím, čo bolo poruke, a to väčšinou celým kolektívom vyšetrovateľov.

Chvíľu na slobode

K miernejším metódam patrilo niekoľko-hodinové státie čelom k stene bez pohybu, pričom som sa musel nosom dotýkať studeného múru. Zákazy chodiť na potrebu... kladenie ceruziek medzi prsty, ktorých stlačením došlo k vyklbeniu prstov, v ktorých som potom musel niekoľko hodín držať písací stroj... Kačací pochod na poschodia a späť do vyšetrovacích ciev, čo boli tmavé betónové miestnosti bez okien... Samozrejme s myšami, potkanmi... Vyšetrovatelia neprerušovali výsluch ani keď som bol v bezvedomí... V zime mali na bezvedomie jednoduchý zlepšovák. Oni, samozrejme teplo oblečení, pootvárali okná, a mňa polomŕtveho a zbitého na zemi oblieali studenou vodou, aby mohol výsluch pokračovať... Nehľadali na to, že 14-ročný chlapec niekoľkokrát preberaný z mdlôb, oblievaný studenou vodou v zvratkoch a vlastných sekrétach už nevládze ani dýchať. Vedel som, kedy sa blíži koniec vyšetrovania. Podľa intenzity nácviku výpovedi napísaných pracovníkmi ŠtB alebo poradcami NKVD. Mali metódy dokonalejšie od gestapa – úplná absencia hygieny, hlad a dlhé, hlavne nočné výsluchy, ktoré mali za úlohu zlomiť morálku a charakter dopredu odsúdených. Paradoxom bolo, že ich vyšetrovanie bolo upriamené na činnosť v termínoch, kedy som bol uväznený v Litoměřiciach a v štátnej väznici na Pankráci. Počas štátneho súdu, sa na moje šťastie zistilo, že v čase, keď som mal konať protištátnu činnosť, ku ktorej som sa po trojmesačnom mučení priznal, bol som väzňom v Českej republike."

Záverečná reč

Arpáda Tarnóczyho v NR SR k návrhu zákona o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu.

V marci 1996, po prvý raz po roku 1989, poslanci slovenského parlamentu rokovali o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu. Návrh zákona predložil do parlamentu vtedajší poslanec NR SR Arpád Tarnóczy (HZDS). Jeho záverečnú reč prinášame v plnom znení.

„Z diskusie som získal dojem, že veľa z nás podľa politickej orientácie už prišlo pripravených do tejto sály s rozhodnutím, že si nedali prácu počúvať či už moje úvodné slovo, alebo neodkontrolovali si predložené zmeny, ktoré sme proti pôvodnému návrhu zákona prepracovávali niekoľko dní v ústavnoprávnom výbore a pod ktorým autorstvom by sme mohli podpísať aj vás, pán Čarnogurský. Vaše slová, že pokiaľ váš návrh zákona nebude prijatý, budete hlasovať a prijmete náš návrh zákona, si pamätám a vychádzal som z toho aj pri tom, keď som potvrdzoval svoju vôľu. A v úvode som tiež povedal, že sme sa nešli radiť do klubu, že Brihák a Tarnóczy s Konfederáciou politických väzňov využili svoje právo ako poslanci a predkladajú tento návrh zákona na odsúdenie minulosti a výstrahu pre bu-

V rokovacej sále parlamentu. Na snímke vpravo

A. Tarnóczy.

Foto Eva Zelenayová

dúcnosť, ako memento, aby sa niečo, čo už tu bolo, nemohlo opakovať. Tým odpovedám aj vám, pán Kováč, pretože ste hľadali vetu, alebo túto myšlienku, túto ideu, a tá je predsa leitmotívom celého mnou predloženého návrhu zákona.

Nepovažujem tento návrh za akt pomsty, ale za zhodnotenie určitého obdobia a podielu konkrétnych ľudí, či systému, ktorý vytvorili; mechanizmov, ktoré k tomu používali, pretože nič – ako som uviedol – podobné svet nezažil. Padli tu niekoľkokrát slová nacizmu a fašizmu, ale len obyčajné čísla, inventúra obetí nám povie kto viac a čím je to.

(Pokračovanie na 14. strane)

Budeš či nebudeš zákon o III. odboji?

(Dokončenie z 3. strany)

Takto sústredene a cieľavedome zviditeľňovať KPVS a nie jednotlivé frakcie strán v našej konfederácii. Áno, strany a hnutia, ktoré majú vo svojom programe podporu politických väzňov a hlavne ju aj aktívne vykonávajú, treba zviditeľniť, ale na druhej strane treba poukázať aj na tie strany a hnutia, ktoré len cez prázdne a plané reči deklarujú svoju podporu v predvolebnom období. Určite nám ešte dobre funguje pamäť a ľahko si ich identifikujeme z predvolebného obdobia.

A ak to porovnáme so skutkami, čo to zasa vidíme?

Politikárčenie

V našom parlamente sa zákon o III. odboji dostal zasa na prerokovanie vo výboroch. Zázračná metóda prelievania podpory tohto zákona sa zasa prejavila. Tentokrát navrhujú prerokovať zákon poslanci opozičného KDH a nedostáva sa mu podpory v koalícii. A v koalícii sa mu nedostáva podpory (tak isto ako v minulosti) ani od takých poslancov, ktorí sú sami politickými väzňami. Situá-

cia sa teda opakuje a politický väzeň čakaj na rozuzlenie zákulisnej politiky a politikárčenia parlamentných strán! Je to už nechutné.

Podpredseda Demokratickej únie Slovenska Ján Budaj na tlačovej besede po zasadnutí politického výboru DÚ povedal, že nevylučuje, že sa DÚ bude zaoberať otázkou odškodnenia a rehabilitácie tých, ktorí boli zo štátnej správy prepustení z politických dôvodov. (Národná obroda 25.4.1995.) Otázkou postihnutých politických väzňov z obdobia totality sa výbor nezaoberal. A pravdepodobne k podpore zákona o III. odboji v NR SR sa politický výbor DÚ ani nedostal. Akoby sa aj mohol? Jednak skutočné totalitné časy 50. rokov nezažil na vlastnej koži ako my. A jednak rozhodol sa využiť súčasné zmeny na vlastný politický kapitál?! Je smutné, keď sa uprednostňuje politická príslušnosť pred odbornosťou, ale naša odbornosť a demokratické presvedčenie nevedlo v čase totality len k vyhadzovaniu z práce. Nás jednoducho presunuli do väzníc, uranových baní, kameňolomov a pre mnohých z nás cesta skončila až na šibenici.

Teda opäť jeden politický subjekt parlamentu podal rukolapný a presvedčivý dôkaz „záujmu“ o politických väzňov. Veď prečo aj nie. Je po voľbách a do ďalších volieb ešte netreba voličov ohlu-povať medovými motúzmi, hovoriť o záujme a potrebe aspoň morálnej rehabilitácie politických väzňov.

Ak si to zhrnieme, tak má vôbec niekto záujem o zákon III. odboja? Záujem o morálnu rehabilitáciu politických väzňov a odsúdenie komunizmu, alebo prvoradá sú zasa len politické záujmy strán a hnutí? Poskytne nám odpoveď zasadnutie parlamentu? Čo si myslíte, bratia a sestry? **Anton Malacký**

P.S. Článok Antona Malackého vyšiel v čase, keď sa v NR SR prerokovával návrh zákona o protiprávnosti komunistického režimu. Bol prijatý v marci 1996. Politickí väzni v tom čase tvorili jednotnú organizáciu a až po sneme v roku 1999, na ktorom prijali nový názov Zväz protikomunistického odboja, sa časť blízka KDH odčlenila a prisvojila si starý názov. Anton Malacký bol v tom čase podpredsedom KPVS.

Subjektom dejín je národ

Slováci, ako kolektívny subjekt, vstúpili na javisko moderných dejín v revolúcii 1848/1849. Zideologizované dejiny nás však kritizovali, že sme už vtedy nestáli na správnej strane. Nešli sme s maďarskou revolúciou, ale proti nej. V októbri 1918 sme kolektívne vyjadrili vôľu žiť s iným národom, dokonca za cenu straty vlastnej tváre a vlastného mena.

V prelomovom období rokov 1938/1939 sme dosiahli uznanie svojej národnej a štátnej identity. No neobjektívni posudzovatelia dejín nám opäť vyčítajú, že sme stáli na nesprávnej strane. Aká je teda reálna zásada príčinnej súvislosti javov slovenských dejín? Je ním dobro národa. Naše osobnosti a naše elity konali a rozhodovali tak, aby zabezpečili národu jeho prežitie v extrémne ťažkých geopolitických podmienkach strednej Európy. Je prirodzené, že sme nemohli stáť na strane toho, kto ohrozoval naše národné bytie, potláčal nás, popieral našu existenciu ako národa. Slovenské dejiny preto musia rešpektovať zásadu, že hlavným subjektom slovenských dejín je slovenský národ. Iba ich skúmanie z tohto pohľadu môže byť objektívne. Mnohí sa však dodnes držia presvedčenia, že subjektom slovenských dejín v 20. storočí bolo Československo a nie slovenský národ. Žiaľ, pri takýchto názoroch treba vážne pochybovať o objektivite ich vedeckého výskumu, hoci sa to deje aj v inštitúciách, ktoré by mali byť hlavnými pracoviskami pre spracovanie slovenských dejín.

Pravdu treba hľadať

Objektívni historici upozorňujú, že napriek existencii totalitných režimov 20. storočia, resp. absolutistických a despotickejších monarchií v blízkej aj ďalej minulosti (staroveký Egypt, ani Rímske impérium nebolo parlamentnou demokraciou!) štáty nemožno definovať iba ideologicky a podľa formy štátneho zriadenia. Výsledok II. svetovej vojny, ktorý sa prezentuje ako ideologické víťazstvo určitých hodnôt, nemôže platiť v dejinách nemeniteľne a trvalo, hoci právne dôsledky ešte

doznievajú. Triezvy pohľad na dejiny si vyžaduje objektivizáciu všetkých procesov. Napríklad zločiny proti ľudskosti, ktoré boli oprávnené vyčítané Nemeckej ríši a jej spojencom, sa objektívne vyskytovali na obidvoch bojujúcich stranách, ako to v každej vojne, žiaľ, býva. Pred tribunálmi s vojnovými zločincami mali stáť nielen tí, ktorí boli zodpovední za genocídu židov, ale aj tí, čo dali príkaz na neľudské bombardovanie civilných objektov (napr. Drážďany) a použitie atómovej zbrane, lebo išlo o závažné zločiny proti ľudskosti. V dejinách nemôže platiť zásada, že iba víťaz vojny má pravdu. Pravdu treba hľadať a nájsť.

Emancipačný proces slovenského národa bol v dejinách spojený s rozmanitými ideológiami (v roku 1938-1939 s ideológiou HSLS, v roku 1968 s ideológiou obrodnej KSČ a 1992-1993 s politikou HZDS), napriek tomu jednotlivé kroky v našej národno-štátnej emancipácii nemožno ideologizovať. Je to neprofesionálne.

Minulosť je nezvratná

Nemožno sa distancovať od minulosti. Tá je nezvratná. Slovenský štát bol historickou realitou. Nevznikol ako výsledok vojnových operácií. Vznikol ako dôsledok vtedajšej geopolitickej situácie a diplomacie. Nevznikol náhodne. **Vznikol ako výsledok dvadsaťročného cieľavedomého hnutia za autonómiu Slovenska (!).** Celý tento proces mal gradáciu a v marci 1938 senátor za HSLS Karol Mederly predložil senátu československého Národného zhromaždenia návrh na riešenie vzťahov medzi Slovákmi a Čechmi. Tento návrh Hlinkovej slovenskej ľudovej strany predpokladal uznať ústavnoprávne Slovákov za osobitný národ, prijať nový jazykový zákon, zabezpečujúci absolútnu rovnoprávnosť slovenčiny s češtinou, ustanoviť v zmysle Pittsburskej dohody slovenský parlament, zreformovať vnútorné hranice krajín so zreteľom na pričlenenie Moravského Slovenska k slovenskej autonómii a uskutočnenie školskej reformy s uvedením

kresťanských zásad do vyučovacích osnov všetkých škôl.

Rok pred vznikom I. Slovenskej republiky 21. marca 1938 poslanec Jozef Tiso v pražskom parlamente odmietol fikciu čechoslovakizmu slovami: **Štát-na politika môže byť úspešná iba vtedy, keď vychádza z reality a nezamieňa si reálne možnosti s fikciou. Osobitosť slovenského národa je realitou a z tohto vyplýva právo Slovákov na politickú autonómiu.** Netreba nikomu dokazovať, že optimálnou formou politickej autonómie je samostatný štát.

Nechcelť samostatnosť?

Keď sa na oslavách 20. výročia podpísania Pittsburskej dohody 4. - 6. júna 1938 v Bratislave zúčastnilo vyše stotisíc Slovákov, Andrej Hlinka na otázku, či si Slováci želajú samostatnosť, odpovedal: **Je na svete taký národ, ktorý by nechcel byť samostatným?** Aké riešenia sa nám ponúkali? Nemecký kancelár Adolf Hitler 12. septembra 1938 v Norimbergu protestoval proti neznesiteľnému útlaku tri a pol milióna Nemcov v ČSR. Hitlerovi sa podarilo získať sudetských Nemcov. Podpredseda HSLS Jozef Tiso 6. októbra 1938 zvolal do Žiliny členov výkonného výboru HSLS, ku ktorým sa pripojili takmer všetky politické strany pôsobiace na Slovensku a podpísali vyhlásenie o autonómii Slovenska. Pražská vláda toto vyhlásenie prijala a Jozefa Tisa menovala za ministra pre správu Slovenska, neskôr predsedu autonómnej vlády. Adolf Hitler, politik, ktorý vtedy rozhodoval o strednej Európe, pozval 13. marca 1939 Tisa do Berlína a 14. marca 1939 Slovenský snem vyhlásil Slovenský štát. Tento štát vznikol legálne, no zanikol nelegálne pod čízmou "osloboditeľa" - veľmoci, ktorá presadzovala režim totalitnejší, aký bol v Nemecku. Komunizmus bol pre Slovákov zhubnejší ako nemecký nacizmus. Tyranský režim odstránil aj zvyšky demokracie a slobody. Nekontrolovateľnú perzekúciu uplatňoval proti svojim občanom viac ako štyridsať rokov.

Peter Mulič

Akoby sa to nikdy nestalo

Sedím za stolom a rozmýšľam, ako mám vlastne začať. Nie som majster pera, čo je veľká škoda, ale i tak si vám dovoľujem napísať pár riadkov. Narodila som sa v roku 1969, práve v tej smutnej a temnej dobe, kedy sa naši rodičia a prarodičia báli rozprávať o tom, čo bolo. Aj naša generácia žila ako „ovečky v košiari“ a na školách nám vstrekovali presné dávky o komunizme.

No, ale späť do našich čias. Prečo vám vlastne píšem? Do rúk sa mi za zvláštnych okolností dostal, vlastne dostali vaše časopisy „Svedectvo“. Nikdy predtým som o vás nepočula. Zrazu tu boli filmy ako „Černí baroni, Pelíšky“ a veľmi smutný seriál s výbornou herečkou Ivanou Chýlkovou „Přítelkyňe z domu smutku“. Ale až vaše Svedectvo mi skutočne otvorilo oči a srdce ma bolí keď čítam a čítam a nevychádzam z údivu. Mám prečítané Svedectvá z roku 1997 a teraz práve čítam Svedectvá z roku 2004. Chcem celej redakcii poďakovať a zaželať veľa úspechov vo vašej úžasnej práci, veď vy nám predkladáte našu smutnú minulosť, minulosť nášho národa, kedy boli mladí ľudia, ktorí chceli žiť, milovať, niečo vybudovať, mali svoje sny, lásky a odrazu boli odvečení niekam, odkiaľ nebolo návratu. Keď čítam „Čitateľské fórum“, ale vlastne celý časopis, tak plačiem. Pretože človek ako taký stratil v tej strašnej dobe svoju hodnotu a bol ponížený a trápený. Tie príbehy z gulagov a Jáchymovských baní sú pre mňa katastrofálnym poznaním. Hlboko sa skláňam pred ľuďmi, ktorí toto hrozné peklo prežili.

Vaše časopisy sa mi dostali do rúk vďaka môjmu priateľovi, ktorý ma zoznámil s jeho rodičmi, ktorí si týmto peklom prešli. Pre mňa sú to výnimoční ľudia, starostliví a obetaví rodičia a kresťania do hĺbky duše. Nikdy, ani v tých najťažších chvíľach nestratili svoju vieru a lásku k vlasti a rodine. Tak, ako je to na prednej strane Svedectva: Stratili majetok, stratili slobodu, ale vďaka Bohu nestratili vieru a to im dávalo silu vydržať.

Ďakujem Jánovi Madárovi a pani Helenke Madárovej zo Sečovskej Polianky za to, že sú, že majú srdcia ako peceň voňavého chleba a naďalej svoju lásku rozdávať, aj napriek dobe, ktorú prežili. Veľa som sa od nich dozvedela o tej hroznej dobe a veľa z vašich Svedectiev. Pán Madár ma naďalej zásobuje vašimi výtlačkami, poslať mi ich do zahraničia a cez zimu, keď prídem k nim, teším sa na večery, keď sedíme v teplučkej kuchyni za stolom a pri vínu mi rozpráva tie príbehy, ktoré sú pre mňa akoby z iného sveta. Akoby sa to nikdy nestalo. Ale ono sa to stalo a ja verím a dúfam, že tak, ako to preniesli oni na mňa a je to vo mne, tak to ostane aj v tých druhých a my nikdy na to nesmieme zabudnúť. Na záver chcem ešte raz celej redakcii poďakovať za to, že nezabúdate na ľudí, ktorí si v tej dobe prešli skutočným peklom. Pretože pravda je, ako povedal JUDr. Jozef Kašický: Škodiť je ľahko, pomáhať už ťažšie!

Adriana Vidová (Lachká)
Lehota pod Vtáčnikom

Svätí Cyril a Metod opäť na Slovensku

Zrazu nás objal vánok tisícročia...

Ľudia od Tatier k Dunaju šťastné slzy v očiach.

Vítajte, slávni bratia, svätci z nebies výšiny!

Kristovou blahozvestou ste naplňali naše dejiny.

Dedovia naši bez Boha a písma mreli slepí i nemí,

v pohanských putách udupaní k zemi.

Váš vrúcny hlas o Božej láske po slovensky

uchvátil duše dedov, dediny i viesky.

S pokornou vďakou skláňali sa – história svedčí –

za slovenské písmo, za Bibliu v rodnej reči.

Slnko viery kriesilo náš národ k Božej sláve,

ožila Nitra, Devín aj ľud v Bratislave.

Vznešené vyznanie a prosby „Otčenáša“

dvíhali ducha ľudu, až sa k hviezdám vznáša.

Rastislav, Svätopluk, v mocnej ríši kráľ...

Duch národa zo studne viery múdru silu sal,

prebrodil riavu tisícročných bied i potopy,

dnes náhle vstal rúči a svieži v srdci Európy.

Pozrite, prosím, svätí bratia, na zástupy vôkol,

k zrodeniu svojho štátu náš ľud sa svorne zomkol.

Dnes nadšené nám tlčú srdcia ako zvony,

jasotom spieva ľud, slávne Vás vítajú milióny.

Tu svätí bratia dojmavo vravia: Milí Sloveni,

všetci sme Božou láskou spojení.

Ježiš Kristus dal život za nás. To snáď nie je dost?!

Žiaľ, mnohých zvíeta v drádoch temná nepravosť.

Ľstivý duch ZLA vás podlým klamstvom premáha.

Tu naša pre vás úpenlivá výstraha.

Pálčivé krivdy z vašej vlasti o pomoc z neba žadonia.

Vás neburcujú ostré hlasy svedomia?

Pradedom vašim hlásali sme vieru a lásku,

nesmiete ju zradiť nikdy!

Slúžte Bohu a národu a zmarte krivdy!

My u vás vtedy neľutovali, sme obete,

okovy, zdravie, krv i život. To vy neviete?

Proti nám závišť, pomsta, zloba zdvihla zradnú hať,

len s Božou pomocou dokázali sme peklo premáhať.

A cvála divý víchor času dolu dolinami...

Milí Sloveni, chcete žiť šťastne vo Večnosti s nami?

Priama cesta v bratskej zhode spiecha k Bohu

pred vami, pomáhajte biednym ľuďom

srdcom i rukami.

Július Homola

na počesť 1150. jubilea príchodu
sv. Cyrila a Metoda k našim predkom

Bili ich do pomätenia sa

Obec Dlhé nad Cirochou v okrese Snina má písomne doloženú rímskokatolícku farnosť už z prvej polovice 14. storočia. V júli 1945 sa miestnym farárom stal tridsaťtri-ročný kňaz Ján Tomko. Ako uvádza Jozef Gumenický v publikácii *Ľudová vzbura v Dlhom nad Cirochou*, pokus o hodnovernú rekonštrukciu udalostí z júna 1949 v čase sviatku Božieho tela je dnes už do značnej miery sťažený. „Pravdepodobne už nebude možné zistiť, či miestny kňaz oboznámil svojich farníkov s pastierskym listom, ktorý sa mal v kostoloch čítať práve počas sviatku Božieho tela alebo či bol prinútený list odovzdať štátnym orgánom“, píše Gumenický. No dá sa predpokladať, že Džžania, tak ako v iných obciach a mestách, rákali so zatknutím svojho kňaza.

Potvrdil nám to aj posledný žijúci účastník vzbury Ján Petro. Narodil sa 18. decembra 1925 v Dlhej nad Cirochou. Mal 23 rokov a pár mesiacov, keď mu udalosti v dedine celkom zmenili život.

Novomanželia Petrovci.

Foto archív

Koľko vás bolo detí?

Iba ja a sestra. Rodičia boli veľmi nábožní. Vychovávali nás v rímskokatolíckej viere.

Ján Petro (vľavo) a Ing. Ján Kníž, starosta obce v Dlhom nad Cirochou.

Foto Mária Dvorčáková

Po skončení vojny ste mali len 20 rokov.

Áno, ale ešte cez vojnu, v rámci mobilizácie, som bol povolaný do levočských kasární. Tam som absolvoval výcvik a mal som byť nasadený na front. No prišiel koniec vojny a poslali nás domov. Potom v októbri som narukoval na základnú vojenskú službu.

Znova na vojenčinu?

Áno, riadne na základnú vojenskú službu.

Na dva roky?

Nie, bol som pustený skôr, ako živiteľ rodiny. Pracoval som na našom hospodárstve. To sme už žili iba s matkou. Dva roky po vojne som sa oženil.

A pomaly ste vstupovali do družstva?

Nie. U nás zakladali družstvo až v roku 1958. Ja som však nikdy

nepodpísal vstup do družstva. Kvôli tomu ma prenasledovali, ustavične nás doma navštevovali policajti, vždy na mňa niečo našli, trestali, pokutovali.

Zobrali vám majetok?

Áno, pôdu. Zvieratá nám nechali. Väčšinou kravy, prasatá, ako na hospodárstve.

Ako ste ich uživilí, keď ste nemali pôdu?

Snažil som sa nakosiť, kde sa dalo.

V roku 1947 ste sa oženili, o rok sa vám narodil syn. A o ďalší rok vás odsúdili za účasť na ľudovej vzbure. Na trest odňatia slobody na jeden rok, nepodmienenčne. Bol to jeden z najvyšších trestov. Za čo? Čo sa stalo v sobotu 25. júna 1949 vo vašej dedine a čo nasledujúci deň?

V sobotu sa dedinčania dozvedeli, že na faru sa dostavil vtedajší predseda Okresného národného výboru v Snine Ivan Prokipčák s tromi ďalšími pracovníkmi, aby miestnemu farárovi oznámil zákaz púte do Belej nad

Jánovi Petrovi zostali na manželku Veroniku len pekné spomienky.

Foto Mária Dvorčáková

Z rodinného albumu: Spomienka na prvé sv. prijímanie dcéry Janky. Na snímke s matkou. Foto archív

Cirochou. Mala sa konať v nedeľu 26. júna. Medzi ľuďmi sa však rozniesla správa, že farár Ján Tomko môže byť zaistený. Ak by k tomu došlo, malo sa zvoniť ako pri požiari. Preto farníci sa zišli pred farou a začali ju strážiť. Okolo 22.30 skutočne prišlo služobné auto so zhasnutými svetlami. Zastalo pred farou a vystúpil z neho okresný veliteľ Zboru národnej bezpečnosti v Snine poručík Ján Rákoczy. Vošiel na faru, kým ostatní dvaja príslušníci, ktorí prišli s ním, Štefan Kopták a Štefan Čorňák, zostali v aute. Odrazu začali zvoniť zvony a pred faru prišlo okolo 500 ľudí, aby bránili svojho kňaza. A potom sa to začalo. Bol som tam.

Čo sa začalo?

Kňaza síce nezobrali, ale bitka bola.

Prečo?

Lebo keď veliteľ vošiel na faru, všetci uverili tomu, že ho idú zobrať. A strhla sa bitka. Keď veliteľ vošiel dnu, ľudia začali na tých dvoch útočiť. Bola tma, nepamätám si to presne. Z fary vyšiel veliteľ aj s farárom, a fakticky farár chránil veliteľa.

Dohováral ľuďom a upokojoval dav. Jedného esenbáka dopíchali, auto rozbili, a jednému sa podarilo ujsť do Sniny pešo. Potom zavolali záchranku, a odviezli toho dopichaného aj veliteľa. Na druhý deň prišli viacerí. Prešovská posádka Národnej bezpečnosti. Viedol ju krajský bezpečnostný referent Mikuláš Nemčík zo Solvaru, ktorému padol za obeť aj kostolník Ján Piškanin.

Literatúra uvádza, že v nedeľu ráno, keď Džžania odišli na odpustovú slávnosť do Belej nad Cirochou, obkľúčili dedinu príslušníci Bezpečnosti s guľometmi v rukách a asi 50 ďalších vošlo priamo do dediny. Pamätáte sa na to?

Pamätám, no, nepamätám sa, aby Nemci niekedy urobili taký útok na dedinu. Všetky cesty boli obsadené. Všetky východy z obce. A začali ľudí vyťahovať z domov, zatýkať. Niektorí sa aj zo strachu priznávali a jeden druhého udávali. Niektorým sa podarilo ujsť.

Eva Zelenayová

(Dokončenie v budúcom čísle)

Náš zápas o kresťanské hodnoty (6)

Deň pred pohrebom manželky, 1. januára 1986, som mal mimoriadny zážitok. Do smrti naň nezabudnem. Popoludní som vyšiel na dvor svokrovcov v Banskej Štiavnici. Na ulici Dolná Resla. V ulici i nad mestom vládla zimná tíšina. Zrazu som nad hlavou počul prekrásnu, očarujúcu, tichúčku, nežnú hudbu, radostné, šťastné nežné hlasy a tichúčky šťastný smiech. Prekvapene som sa pozrel hore nad seba. Nič som nevidel. Ale krásny zvukový jav pokračoval. Štipol som sa niekoľkokrát do ruky, aby som sa presvedčil, že nesnímam. Áno, je to skutočnosť. Čarovné hlasy a hudba prichádzajú z výšky asi desať metrov nad mojou hlavou. Zdalo sa mi, že počujem aj manželkin hlas, a šťastný smiech. Celý výjav trval asi tri – štyri minúty. Potom sa

zvuky vzdialili. Vtedy spadla zo mňa ťarcha žiaľu. Áno, moja manželka Gitka sa teší, a jasá šťastím vo večnom živote. Ach, to je krásne, to je skvelé. Ona je šťastná. Prečo by som ja mal byť tak zúfalo nešťastný? To zrejme zlý duch ma chce preniknúť beznádejou, aby zničil moju dôveru v Boha. Ona je šťastná. Potom môj žiaľ je len prejavom sebaľútosti. A to je odo mňa nechlapské, detinské.

Odvtedy som začal chápať našu rodinnú drámu a precíťovať ju jasným kresťanským spôsobom.

Na druhý deň po pohrebe som ešte vybavoval niektoré veci v Banskej Štiavnici. Nešiel som do práce. Ráno som telefonicky zavolať majstrovi do prevádzky, že prídem neskôr. Asi o desiatej po mojom príchode na pracovisko mi majster trochu

vystrašene povedal, že ma hľadali dvaja v civile. Teraz, pred pol hodinou. A potom odišli na kádrové oddelenie podniku. Ponáhľal som sa za nimi. Chcel som im ostro vstúpiť do svedomia. Ale pracovník kádrového oddelenia súdruh Birmon mi oznámil, že áno, boli tu, ale už odišli. Nevie, čo odo mňa chceli. Len ťažko som ovládol svoje rozhorčenie. Chcelo sa mi z plného hrdla a rozľutostneného srdca zakričať: Súdruhuvia ateisti, prečo ste takí neľudskí? Prečo ubíjate nás, skromných veriacich občanov? Prečo šliapete naše práva, ničíte zdravie a životy svojich spolurodákov?! Prečo nás škrtíte, keď sa odvážime na prosebné protesty? Prečo naše slzy, životy nevinných?!

Július Homola

Už šesťdesiat rokov od

Pavel Valent sa narodil 27.7.1914 vo Zvolene. Z desiatich detí dnes žije už iba brat Jozef, vyše deväťdesiatročný.

Pavel Valent po skončení vojenskej služby sa zamestnal v Západoslovenských spojoch v Bratislave. Pracoval na vysielačoch v rozličných častiach Slovenska. Po druhej svetovej vojne prešla táto činnosť pod Poverenie vnútra v Bratislave, kde pracoval ako skladník. S manželkou Margitou Dankovou mali tri deti.

Švagrovi Vojtechovi Dankovi pomohol prejsť cez hranice do Rakúska, za čo ho zatkli a 11.9.1952 odsúdili. Štátny súd v Bratislave ho obvinil aj z trestného činu vyzvedačstva čo Najvyšší súd v Prahe potvrdil. Z ilavskej väznice ho v noci 27.3.1953 previezli do Prahy na Pankrác a nad ráno 28.3.1953 popravit.

Mŕtve telo Pavla Valenta nikdy rodine nevydali ani neoznámili, kde je pochovaný. Od príbuzných, tiež popravených obetí, sa rodina dozvedela, že Pavla Valenta pochovali vo vreci v spoločnom hrobe s J. Hi-

Pavel Valent • Pamätná tabuľa na Obecnom úrade v Ladomerskej Vieske.

kadom, J. Melkusom a G.Smetanom.

Manželku Margitu odsúdili na doživotie. Vo väzení strávila sedem a pol roka. Jej brata Imricha Danka poslali do väzenia na osem rokov. Celý trest si odpykal. Otca Margity odsúdili na jedenásť rokov. Odsedel sedem a pol roka.

Deti Pavla Valenta vychovávala matka jeho manželky. Všetkých odsúdených obžalovali z napomáhania

nepriateľom štátu, z rozvracania ľudovodemokratického zriadenia. Pre jeden útek za hranice...

Regionálna pobočka PV ZPKO v Žiari nad Hronom 5. novembra 2000 odhalila rodine Dankovej a Valentovej pamätnú tabuľu na Obecnom úrade v Ladomerskej Vieske.

Margita Zímanová,
rodená Valentová

Odsúdení na 5 až 10 rokov

Adámik Ján, narodený 16.7.1906, odsúdený 30.3.1951 na 8 rokov; sabotáž, Mošovce

Achymský Ján, narodený 12.2.1920, odsúdený 8.3.1950, odsúdený 25.5.1959, odsúdený 26. 6.1966 spolu na 6 rokov a 4 mesiace; útoky proti skupinám obyvateľstva, hanobenie spojeneckého štátu, Smrečany

Baia Robert, narodený 4.10.1919, odsúdený 15.3.1957 na 5 rokov; vyzvedačstvo, Zvolen

Beňačka Jozef, narodený 2.3.1912, odsúdený 30.3.1956 na 5 rokov; Rybany

Eperjesi Štefan, narodený 20.8.1932, odsúdený 7.3.1972 na 9 rokov; poburovanie, rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve, Košice

Filípek Anton, narodený 20.10.1926, odsúdený 23.3.1956 na 6 rokov; velezrada, Borský Svätý Mikuláš

Fujaček Štefan, narodený 9.7.1931, odsúdený 19.3.1953 na 8 rokov; velezrada, Štiavnik

Gregor Jozef Dušan, narodený 22.2.1932, odsúdený 19.3.1952 na 8 rokov; vyzvedačstvo, Čadca

Holub Rudolf, narodený 16.1.1909, odsúdený 13.3.1950 na 9 rokov; poburovanie proti republike, sabotáž, Žilina

Hruntovský Teodor, narodený 18.9.1920, odsúdený 10.3.1950 na 8 rokov; vojenská zrada, príprava úkladov, Bratislava

Chrček Michal, narodený 30.12.1928, odsúdený 24.3.1949 na 9 rokov; združovanie proti štátu, Bratislava

Jacečko Michal, narodený 11.11.1930, odsúdený 5.3.1952 na 8 rokov; velezrada, Humenné

Jakubovský Ján, narodený 22.11.1931, odsúdený v marci 1953 na 8 rokov; velezrada, Revúca

Jurkovič Leopold, narodený 16.3.1933, odsúdený 14.1.1952 na 7 rokov a

7 mesiacov; velezrada, Štefanov

Kačúr Ján, narodený 1.3.1932, odsúdený 5.3.1952 na 5 rokov; velezrada, Zbojné

Kamenský Ján, narodený 4.5.1930, odsúdený 30.3.1951 na 5 rokov; vyzvedačstvo a čl. 69 zák. č. V/1878, Martin

Kašický Karol, narodený 9.11.1916, odsúdený 14.3.1952 na 5 rokov; sabotáž, Bratislava

Knoblich Vojtech, narodený 22.9.1919, odsúdený 26.3.1958 na 8 rokov; Vranov nad Topľou

Lenčesová Júlia, narodená 26.12.1936, odsúdená 1.3.1956 na 5 rokov; rozkrádanie a poškodzovanie národného majetku a majetku ľudových družstiev, Sered

Loučičan Ján, narodený 18.2.1929, odsúdený v marci 1949 na 5 rokov; hanobenie niektorých ústavných činiteľov, Bratislava

Lovani Emil, narodený 14.12.1913, odsúdený 5.3.1951 na 5 rokov; Sliach

Matejčíková Mária, narodená 26.3.1931, odsúdená 29.3.1952 na 5 rokov; velezrada, Banská Bystrica

Matlovič František, narodený 19.6.1928, odsúdený 24.3.1949 na 9 rokov; úklady, Hemmoor

Mičuda Pavel, narodený 4.2.1927, odsúdený 19.3.1953 na 8 rokov; velezrada, vyzvedačstvo, Sedmerovce

Miškay František, narodený 26.9.1920, odsúdený 29.3.1950 na 5 rokov; Prešov

Mokrá Helena, narodená 22.12.1943, odsúdená 1.3.1956 na 5 rokov; rozkrádanie a poškodzovanie národného majetku a majetku ľudových družstiev, Šaľa

Mračna Jozef, narodený 1.4.1929, odsúdený 2.3.1951 na 6 rokov; velezrada, Moravský Svätý Ján

Nižňanský Juraj, narodený 16.4.1931, odsúdený 27.3.1937 na 6 rokov; velezrada, Vrbové

Pavláček Jozef, narodený 24.11.1923,

odsúdený 19.3.1952 na 8 rokov; velezrada, Trebišov

Petrek Jozef, narodený 10.7.1923, odsúdený 30.3.1951 na 8 rokov; vyzvedačstvo, Stankovany

Pintér Rudolf, narodený 19.8.1924, odsúdený 7.3.1958 na 6 rokov; rozkrádanie a poškodzovanie národného majetku a majetku ľudových družstiev, Levice

Richterová Terézia, narodená 17.9.1920, odsúdená 27.3.1952 na 5 rokov; velezrada, Bratislava

Senko Michal, narodený 6.6.1911, odsúdený 11.3.1954 na 6 rokov; velezrada, Sečovská Polianka

Sodomka Aleš, narodený 5.5.1911, odsúdený 5.3.1952 na 5 rokov; združovanie proti republike, Humenné

Strieborný Ján, narodený 12.7.1912, odsúdený 15.3.1950 na 5 rokov; príprava úkladov, Bratislava

Šimík Vojtech, narodený 22.1.1913, odsúdený 21.- 24.3.1961 na 9 rokov; Považská Bystrica

Šulek Michal, narodený 8.5.1932, odsúdený 19.3.1953 na 8 rokov; velezrada, Námestovo

Taraba Ján, narodený 27.12.1919, odsúdený 29.3.1949 na 8 rokov; príprava úkladov, Modra

Turčina Pavol, narodený 14.6.1932, odsúdený 19.3.1953 na 6 rokov; velezrada, Žaškov

Urban Jozef, narodený 3.1.1922, odsúdený 25.3.1953 na 7 rokov; velezrada, Sečovská Polianka

Valovič Michal, narodený 7.1.1929, odsúdený 24.3.1949 na 6 rokov; príprava úkladov, Bratislava

Vojtek Jozef, narodený 25.7.1948, odsúdený 19.3.1974 na 5 rokov; podvracanie, Veľký Ďur

Vylám Peter, narodený 4.8.1946, odsúdený 14.3.1975 na 3 roky; služba v cudzom vojsku a 28.4.1980 na 2, 5 roka; opustenie republiky, poškodzovanie majetku socialistickej organizácie, Trenčín.

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predseda PV ZPKO** Arpád Tar-nóczy a **podpredseda PV ZPKO** Anton Malacký 30.1.2013 rokovali so štátnym tajomníkom MV SR JUDr. Mariánom Saloňom o statuse politického väzňa a III. odboji.

■ **Zástupcovia PV ZPKO v správnej rade ÚPN** odovzdali ústavu projekt rekonštrukcie pamätníka na Ružinovskom cintoríne v Bratislave s cieľom zabezpečiť realizáciu projektu podľa uznesenia správnej rady ÚPN zo dňa 23.1.2013.

■ **V súvislosti s rekonštrukciou**

Pamätníka umučených a popravených politických väzňov v Ružinovskom cintoríne v Bratislave bol podpredseda PV ZPKO Anton Malacký poverený vyžiadať od ÚPN vysvetlenie plnenia prijatého uznesenia v tejto veci. JUDr. Ján Kovačovský bol poverený dohliadaním agendy.

■ **Predseda PV ZPKO** zobralo na vedomie list Mgr. Zoltána Kukulcu zo dňa 7.2.2013.

■ **Predseda PV ZPKO** trvá na distribúcii mesačníka Svedectvo najneskôr do piateho dňa v mesiaci.

■ **Predseda PV ZPKO** začiatkom marca prijíma: prezident SR Ivan Gašparovič.

■ **Predseda PV ZPKO** určilo termín rokovania republikovej rady na 3. apríla 2013 v Žiline. Organizáciou podujatia je poverená podpredsedníčka PV ZPKO Anna Fodorová. Ak v určenom termíne nebude voľná zasadačka MÚ, republiková rada sa uskutoční o týždeň neskôr.

■ **Predseda PV ZPKO** sa oboznámilo s obsahom otvoreného listu generálnemu riaditeľovi RTVS. Súhlasí s ním a pripája sa k signatárom.

Záverečná reč

(Dokončenie zo 7. strany)

Zneužitá téma

Vystúpenie pána poslanca Šimku považujem za odvedenie pozornosti od prerokovanej kauzy. Veľmi ľutujem, že ste využili, ak je to tak možné povedať – skôr zneužili situáciu prerokovanej kauzy na to, aby ste prihrievali svoju politickú polievku. Ja som nemyslel na to, alebo nechcel som týmto návrhom zákona hovoriť o tom, čo je teraz, alebo čo bude v budúcnosti, chcel som hovoriť o tomto konkrétnom návrhu zákona, ktorý sa zaoberá komunistickou érou. Preto veľmi, veľmi, veľmi som proti tomu, čo ste povedali, že ste odvedli celý smer ďalšej diskusie aj prerokovania tohto návrhu zákona.

Súhlasím preto s tým, čo povedal tu po vás v pripomienke pán Brňák, beriem to na seba. Samozrejme, na mňa potom nemôže platiť, čo ste povedali naňho, ale to, čo povedal Brňák ohľadom využitia, alebo toho, či pasuje, alebo nepasuje dnešný termín, a komu pasuje, a prečo áno a prečo nie, teraz týmto zákonom beriem na seba. Znovu chcem povedať, že ma viedlo k tomu moje osobné i životné poznanie a že naďalej považujem za jeden z hlavných dôvodov, prečo som vôbec poslancom Národnej rady, aby sme mohli urobiť priehradu k tomu, čo sa tu stalo pre budúcnosť ako zákonodarcovia.

Pán poslanec Glinský, sme koalíční partneri, napriek tomu neviem pochopiť, či zaregistrovanie toho, že tu bol november 1989, že v Európe a vo svete nastali zmeny, akceptujete, alebo nie. Pokiaľ váš názor poznajú vaši voliči a zvolili vás, samozrejme, rešpektujem to, nemôžem nič k tomu povedať, len to, že to akceptujem.

Pán poslanec Barna, prepáčte, je možné porovnávanie porovnateľného, teda porovnať inkvizíciu s tým, o čom hovoríme – prosím vás, 92 miliónov, ak berieme Kmérov, takže nie je o čom.

Body pre komunistov

Pán poslanec Fico, začali ste svojím vekom. Z môjho postu a z mojej životnej skúsenosti nemôžem s tým už od prvej vety súhlasiť už len preto, že viem, že na prihlášku alebo k prihláške, alebo k úspešnému prijatiu na vysokú školu bolo treba aj desať bodov, teda za stranícku príslušnosť predkov alebo rodičov, že odporúčanie orgánov, ktoré boli a museli byť dané na právnickú fakultu, medziiným aj na iné, ale zvlášť na právnickú fakultu, vás zo všedného priemeru vylučovali, teda nie je pravda, že nepomohol, ani neublížil. Nesúhlasím. To samozrejme platí pre všetkých, ktorí svoje postoje teraz modifikujú tak ako modifikujú napriek tomu, že na základe absolvovaných štúdií vlastne v porovnaní s mojimi kolegami z väznic nemôžu dávať do súvislosti. Rozhodnutie o vrátení z väznice na OV KSS bolo, nemohli ani do učilišťa, teda vtedy to boli štátne pracovné zálohy. Takže nemôžem akceptovať takto nepodložený výklad. K tomu, čo ste povedali, pán poslanec Fico, k zločineckej organizácii, alebo k tomu názvu, mám protitázku. Ako nazvať teror, vraždy, ak to ozaj organizovali pod hlavičkou straníckych orgánov? Hovorili ste o Norimbergu. Medzi gestapom a SS je tu analógia medzi ŠtB a milíciou, hoci zatiaľ – to chcem tu zdôrazniť – nebol Norimberg k tejto otázke možnože to nebude Norimberg, ale ako Konfederácia politických väzňov celej Európy postkomunistických štátov vyvíjame politiku tým smerom, aby zhodnotenie tejto dohody na medzinárodnej úrovni s ideou Norimbergu tu existovalo.

Komunizmus ako potknutie?

Filozofia, že využívam jurisdikciu na ochranu a obranu bezprávia, a to úplne až na dno – takže mal by som tomu rozumieť, že sa tu vôbec nič nestalo, že to bolo malé potknutie, malé intermezzo len tak, že sme vystúpili a nastúpili do druhého vlaku? Vedť to nie je pravda. Vedť tretina tohto národa je tým poznačená. Vedť 275 tisíc ľudí to má za sebou. Nechápem filozofiu, ktorou toto chcete, alebo viete posudzovať. Presvedčil ma však záver vášho vystúpenia, aké bolo kvalitné školstvo, a v čom všetkom bola kvalita minulého režimu. Už som tu raz na túto tému vystúpil. Máme porovnateľné, alebo boli porovnateľné režimy, ktoré v sociálnej oblasti urobili ešte viac. Aj dnes tu odznelo na adresu pána Pinocheta, že má vynikajúce makro a mikroekonomické výsledky, svetové, jeho režim však svetová populácia považovala za fašistický, alebo veľmi podobný tomuto výrazu, alebo tomu, čo ten výraz znamená. A potom v Nemecku, NSDAP z nezamestnaných chudákov urobili najprosperujúcejšiu robotnícku triedu. Nechcel by som sa dostať do týchto porovnaní, lebo svetový názor občana alebo človeka má vychádzať z jeho hierarchie hodnôt, tak ako ich má uložené. A keď tam nemá slobodu na prvom mieste, tak neviem, kam sa chceme zaradiť, alebo kam chceme, aby sme sa dostali ako populácia, ako Slováci. Je to veľmi nebezpečné, ako už povedal – ak dovoľíte – odcitujem pána Kanota: „Najnebezpečnejší pre ľudstvo sú tí, ktorí všetko vedia, a tragédia je to, že tomu veria.“

Odpoveď poslancom

Pánu Hrnkovi – história: Porovnávali ste tiež neporovnateľné, nemáme si odkiaľ zobrať príklad. Budem mať jednu kacírsku otázku. So štúdiom a s vedomosťami, ktoré veľmi cielene dané socialistickým školstvom boli podmienkou vašej promócie, ako bude vyzeráť história, ktorú budete spracovávať?

Pani Rusnákovej chcem povedať toľko, že môj osobný názor a to, čo je v predloženej návrhu, je skutočne determinované mojou vlastnou životnou skúsenosťou a preto sa snažím pomenovať veci a javy, ktoré sa uskutočnili, tak ako sa uskutočnili. Ak nájdete preto výhodné, alebo vhodné juridické vyjadrenie, budem veľmi rád, že mi pomôžete, alebo nám, predkladateľom.

Pánu Weissovi len toľko, že ak niet skutočne čo súdiť, potom sa niet za čo ani ospravedlňovať. Ale rád by som počul alternatívu, ako vyriešiť tento problém. Ten tu je, aj keď ho zahovoríme.

Nemyslím si, pán Derfényi, že napätie vyvolávame v spoločnosti návrhom tohto zákona. To napätie je aj z iných a omnoho viac z iných dôvodov. Možno aj preto, že sa nevieme dohovoriť ani na základných principiálnych otázkach zhodnotenia minulosti, alebo načrtnutia vízií budúcnosti tohto národa, štátu. Všetko ostatné, spôsoby akou cestou, alebo na akom vozíku tam pôjdeme, sme si mohli rozdeliť do politických skupín, ale cieľ by sme už mali mať skutočne len jeden, ten najdôležitejší pre nás.

Pani Zelenayová – vraciam sa k tomu, čo nebolo porozumené vo vedomí, že komunistický režim a tí, ktorí ho aktívne presadzovali, kto sú to. Chcem odpovedať vo filozofii predkladateľa: všetci, ktorí ovládali výkonnú moc. Bolo to predsa v ústave a v cieľoch režimu, ktorý to presne špecifikoval aj v už tu spomínaných zákonoch, ktoré realizoval. To je všetko.

K tomu, aby sme uznali, alebo neuznali revolúciu, alebo transformáciu ľudskej duše, aby sme zvládli to, aká zmena cez Európu a cez svet prešla, budeme veľmi potrebovať nadhľad. Vraciam sa preto k samým prvým slovám: Nie pomsta, jednoducho potreba čistého stola pre tých, ktorí prídu po nás.

Medzititulky redakcia

PRIPOMÍNAME SI

V marci si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

65 rokov

Ing. Bányal Pavel, Lučenec 4.3.1948

70 rokov

Ing. Ondrejka Jozef, Malacky 31.3.1943

Dvorčáková Mária, Levoča 5.3.1943

75 rokov

Ing. Dudáš Jozef, Banská Bystrica 4.3.1938

Erz Vladimír, Banská Bystrica 31.3.1938

Žideková Anna, Banská Bystrica

29.3.1938

Sopóciová Eva, Nitra 1.3.1938

80 rokov

Bilek Ján, Levoča 27.3.1933

MUDr. Juhásová Milada, Liptovský Trnovec

6.3.1933

81 rokov

Jablonický Štefan, Lakšárska Nová Ves

1.3.1932

Malacký Anton, Šenkvice 3.3.1932

Briaz Dušan, Spišská Nová Ves

16.3.1932

Štefanová Anna, Spišská Nová Ves

9.3.1932

Bárta Alexander, Bádice 20.3.1932

82 rokov

Sidorová Mária, Banská Bystrica

16.3.1931

Vinklár Aľojz, Bratislava 27.3.1931

Bajtoš Emil, Spišský Štvrtok 10.3.1931

Repáková Mária, Levoča 11.3.1931

Lauko Jozef, Žiar nad Hronom 25.3.1931

Panáč Jozef, Hvozdnica 11.3.1931

83 rokov

Ing. Homola Július, Topoľčianky 15.3.1930

Ing. Čuraj Jozef, Svederník 19.3.1930

84 rokov

Bahno Cyril, Banská Bystrica 7.3.1929

Maxian Milan, Pezinok 10.3.1929

85 rokov

Fridrich Fritz, Martin-Záturčie 4.3.1928

Papán Ladislav, Žilina 22.3.1928

86 rokov

Zolnai František, Banská Bystrica

16.3.1927

Chlepko Ján, Ružomberok 25.3.1927

Nová Alžbeta, Šipkov 25.3.1927

Sobotová Emília, Nitra 14.3.1927

89 rokov

Brodňanská Eva, Košice 20.3.1924

Vacula Rudolf, Nitra 22.3.1924

90 rokov

Hlavatá Františka, Bratislava 3.3.1923

91 rokov

Tkáč Ladislav, Spišské Vlachy 29.3.1922

92 rokov

Žigová Jozefína, Nové Mesto nad Váhom

27.3.1921

Šarkányi Imrich, Semerovo 26.3.1921

93 rokov

Valová Anna, Egres 22.3.1920

95 rokov

Kramárová Ružena, Bratislava 28.3.1918

96 rokov

Lachová Magdaléna, Trenčín 22.3.1917

Jubilantom srdečne blahoželáme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Bačinský Pavel, Jarovnice 3 EUR

Kramárová Ružena, Bratislava 11 EUR

Braxatárová Anna, Bratislava 13 EUR

Polačková Anna, Bratislava 21 EUR

Galvánek Ivan, MUDr., Nitra 100 EUR

Langová Mária, Vrádlšte 3 EUR

Urbanová Iva, Brezno 13 EUR

Filová Marta, Žilina 3 EUR

Takáčová Helena, Košice 3 EUR

Paligová Margita, Bratislava 6 EUR

Migrašová Olga, Bratislava 3 EUR

Blažiček Ervin, Malacky 11 EUR

Martinec Karol, Senica 3 EUR

Krajčiová Štefánia, Nemšová 10 EUR

Ivančíková Bernardína,

Svätý Jur 11 EUR

Bednár Vojtech, Trstená 3 EUR

Šiška Jozef, Marianka 13 EUR

Kmecová Judita, Poprad 8 EUR

Kršek Jozef, Ing., Bratislava 30 EUR

Opatík Peter, Rusovce 43 EUR

Lenčes Vincent, Močenok 3 EUR

Krivošová Emília,

Liptovský Hrádok 3 EUR

Kubačková Mária, Bratislava 13 EUR

Filipovič Štefan, Bernolákovo 11 EUR

Herman Jozef, Svätý Jur 9 EUR

Neuwirt František, Topoľčany 8 EUR

Horošková Anna, Piešťany 13 EUR

Sarvaš Miloslav, Nitra 3 EUR

Pribiš Karol, Borský Sv. Jur 4 EUR

Nayová Ida, Pezinok 6 EUR

Reichbauerová Melánia,

Pezinok 6 EUR

Maxian Milan, Pezinok 11 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 83 rokov, 1.2.2013 zomrel **Jozef Boháček**, člen regionálnej pobočky PV ZPKO v Košiciach. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala 6.2.2013, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia regionálnej organizácie PV ZPKO v Košiciach.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť.

STALO SA

■ **7. marca 1976** zomrel v Ríme pápežský prelát Dr. Štefan Náhaika, jeden z hlavných zakladateľov Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme s jeho vydavateľstvom a malým seminárom pre kňazské povolania.

■ **9. marca 1957** zomrel v Leopoldove ako väzeň generál armády SR Jozef Turanec. Národný súd v Bratislave ho odsúdil na trest smrti, ale prezident E. Beneš mu zmenil rozsudok na 30 rokov väzenia.

■ **11. marca 1960** komunistická polícia zatkla a uväznila tajne vysväteného biskupa, jezuitu Jána Chryzostoma Korca. Biskup Korec bol 20. mája odsúdený Krajským súdom v Bratislave (predseda senátu Ervín Polakovič) „pre velezradu“ na 12 rokov väzenia, stratu občianskych práv a vypovedanie zo Západoslovenského kraja. Väznili ho v Prahe na Pankráci a potom vo Valdicach pri Jičine až do 24. februára 1968.

■ **13. marca 1939**, už v noci z 12. na 13. marca Dr. Keppeler dostal z Berlína príkaz urobiť všetko, aby sa Slovensko osamostatnilo. Preto sa obrátil na zosadeného predsedu vlády J. Tisu s pozvaním na rozhovor ku kancelárovi Nemecka A. Hitlerovi. Tiso dve prvé posolstvá odmietol. Ale keď prišiel tretí posol s pozvaním, overeným nemeckým konzulom v Bratislave E. von Druffelom, Tiso sa pobral do Bratislavy a predložil vec na rozhodnutie predsedovi vlády Sidorovi, predsedovi Slovenského snemu Sokolovi a členom predsedníctva HSLS-SSNJ. Zišli sa všetci členovia Užšieho predsedníctva HSLS-Strany slovenskej národnej jednoty, členovia vlády a členovia predsedníctva Slovenského snemu. Tiso ústavní a politickí predstavitelia Slovenska rozhodli, že Tiso má pozvanie prijať, vypočuť Hitlera, ale každé rozhodnutie rezervovať Snemu Slovenskej krajiny.

Tiso prijal nemecký kancelár Adolf Hitler. Rozhovor trval 75 minút. Vo zvyčajnom monológu Hitler Tisovi oznámil, že sa rozhodol likvidovať „zvyšné Česko“ (Resttschechei), ale že jeho záujmy sa končia pri Karpatoch. Ak sa Slovensko rozhodne pre samostatnosť, on je ochotný uznať ho a zaručiť Slovákom nezávislosť. Tiso Hitlerovi odpovedal, že ľutuje, ale nie je v stave urobiť nijaké rozhodnutie v tejto veci, lebo to patrí výlučne do kompetencie Slovenského snemu.

■ **14. marca 1939** poslanci Snemu Slovenskej krajiny odhlasovali utvorenie samostatného slovenského štátu.

Zápis

zo schôdze prípravného výboru Konfederácie politických
vázňov na Slovensku ,konanej v Bratislave 26.2.1990.

Predseda Tomášek referoval o návšteve u p.Jahelku na NVB
ohľadne pridelenia miestností pre účely pôsobnosti KPVS.

Ďalšie rokovanie ,resp. informácia bude 27.2.1990 na NVB.

1./ E.Korda informoval o rokovaní na ObKS na Vajnorskej ul.
ohľadne prenájmu "Divadielka " pretože je v činnosti není
možné pre KPV uvoľniť.

2./ Podpredseda Dr. Cintavý načrtnol scenár predstavy o priebehu
zjazdu a poradie : a./ kultúrna vložka , báseň -pieseň,
b./ uvítací a zahajovací prejav o činnosti prípr.výboru Tomášek
c./ slávnostný prejav E.Korda , d./ prejavy hostov z Čiech a
vládných zástupcov a VPN.

3./ Vymenovanie členov na činnosť : prezencia ,evidencia prí-
hlášok ,evidencia darov atď. Svoren , Blažo , Hlubík , Gaba
Palgán a Lacko.

4./ Nasledovne boli prečítané prejavy predsedu Tomáška a
tajomníka Kordu. Po prečítaní boli navrhnuté menšie korektúry.

5./ Bolo prejednanie a možnosť zaistenia, spôsob označenia
delegátov zjazdu lístočkom pripnutím špendlíkom a tiež zaistenie
lístkov na príspevky -do diskusie.

6./ Svoren oznámil, že už boli zaistené razítka ,ale už nebude
poštových poukážok ,treba zohnať cca 300 ks - Korda zaistí.

7./ Prednesenie stanov Dr.Cintavým a petičných listín JUDr
Porubským bude upresnené podľa toho či delegáti vlády načrtnú
v príspevku aby neprišlo k opakovaniu toho istého.

8./ Nasledujúca schôdza bude 27.2.1990 o 15 hod.

za výbor predseda
J. Tomášek

podpredseda
Dr.P.Cintavý

tajomník
E.Korda

V Bratislave 26.2.1990

zapisoval Tomík